

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Andrus Freienthal
Tapa Vallavalitsus
andrus.freienthal@tapa.ee

Teie 20.05.2026

Meie 04.06.2026 nr 2-6/26-4038-2

Vastus selgitustaotlusele (teabenõue või selgitustaotlus)

Lugupeetud Andrus Freienthal

Olete pöördunud Justiits- ja Digiministeeriumi poole selgitustaotlusega küsimuses, kas Teile saadetud päring on teabenõue või selgitustaotlus.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadus (edaspidi MSVS). MSVS §-st 3 tulenevalt on Justiits- ja Digiministeeriumil kohustus anda õiguslaseid selgitusi Justiits- ja Digiministeeriumi poolt välja töötatud õigusaktide või nende eelnõude kohta. Õiguslaste selgituste andmine ei tähenda õigusabi andmist.

Õiguslaste selgituste andmisega on tegemist siis, kui selgitatakse mingi konkreetse seaduse, konkreetse paragrahvi, konkreetse lõike, konkreetse punkti sisu ja tähendust. Õigusabiga on tegemist siis, kui antakse mingite konkreetsete eluliste asjaolude osas õiguslik hinnang. Seetõttu on meil Teile kirjale võimalik vastata ainult selles osas, mis jääb selgitustaotluse raamidesse.

Samas juhime Teile tähelepanu asjaolule, et Justiits- ja Digiministeeriumi õiguslane selgitus ei tähenda seaduse ainuõige tõlgenduse kehtestamist ja see ei ole ühelegi isikule täitmiseks kohustuslik. Ühtlasi märgime, et Justiits- ja Digiministeerium ei lahenda õiguslase selgituse andmisega õigusvaidlusi ega kehtesta seaduse ainuõiget tõlgendust, õigust mõistab Eestis põhiseaduse kohaselt ainult kohus.

Eelnevast tulenevalt saame Teile välja tuua asjakohased sätted ja nende sisu selgitada. Avaliku teabe seaduse (AvTS) kohaselt on kogu avalikke ülesandeid täites saadud või loodud teave avalik, välja arvatud juhul, kui selle suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang (AvTS § 3) või juurdepääsu eritingimused (AvTS § 2 lg 2 p 4).

Teabenõue on AvTS § 6 kohaselt teabenõudja poolt teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks. St teabenõude alusel saab küsida juba olemasolevat teavet. Kui isik aga taotleb teavet, mis eeldab adressaadi käsutuses oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist või õiguslase selgituse andmist, siis on tegemist selgitustaotlusega (MSVS § 2 lg 2).

Juhul, kui teabe suhtes on kehtestatud juurdepääsupiirang, st teave on tunnistatud seaduse alusel asutusesiseseks kasutamiseks, siis peab teabevaldaja teabenõudele vastates hindama, kas avalik huvi kaalub üles selle huvi, mille tõttu teave asutusesiseseks tunnistati ning kui suures osas sellest kaalutlusest lähtuvalt saab teave väljastada. Juhime tähelepanu, et asjaolu, et mõnele dokumendile on pandud AK-märke, ei tähenda automaatselt seda, et kogu seal sisalduv teave on juurdepääsupiiranguga, seega olukorras, kus dokumendist üksnes osa teavet on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teave, tuleb väljastada dokument ülejäänud osas, millele piirang ei laiene.

Kokkuvõttes on võimalik üksnes igal teabevaldajal olenevalt sellest, kas pöördumises soovitakse teavet, mis on juba olemas, või teavet, milleks tuleb analüüsida või sünteesida teabevaldajal olemasolevat teavet või koguda lisateavet, endal hinnata, kas tegemist on teabenõude või selgitustaotlusega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Värk
juhataja

Helen Uustalu, 53345676, Helen.Uustalu@justdigi.ee